

קב א מיי פכ"א מהל'
עדות הלכה ו:
קב ב מיי פ"ב מהל'
עדות הלכה ו פ"ב
מהל' רחל הלכה ט סג
לאין קסא:

רבינו הגאון

מיהו ברייתא דאחול לה מהאי
טעמא ואמרי הא קא משמע
לן כיון דאמי גבתי נפטור
מכפל אף על גב דכפר
בטביחה ומכירה ובאו עדים
ואמרו שטבח ומכר פטור,
מאי טעמא חמשה בקר אמי
רחמנא וזה כיון שפטור
מן הכפל נשאר ארבעה
ובשה נשאר שלשה. זה
פירושו תשלומי חמשה ולא
תשלומי ד' ולא תשלומי
ג'. לימא דרב הגאון
ור' יוחנן בתנאי, דתניא
הוה שנים מעידין שגב
ושנים מעידין שטבח או
שטבח, הומו עדי גביה
עדות שבתלה מקצתה
בטלה כולה. הומו עדי
טביחה, הוא משלם כפל
לבעלין וכן משלמין שלשה
לגב. משום סומכוס אמר
הוא משלם שלשה לפי
ושנים תחת הצאן והן
משלמי כפל. ותריצה להא
דסומכוס, כגון דאתו תרי
אמרי ליה גבתי, והודה
אין גבתי וטבחי ומכתי
מיהו לאו בפניכם, ואיתי
גב שיהי ואומניהו, ואיתי
בעל הבית שיהי דגב
טבח ומכר. רבנן סברי
אף על גב דהודאה דגבה
מחמת בעתא דשהדי
היא ואינה תשובה הודאה,
דטביחה ומכירה הודאה
היא ופטור. לפיכך הוא
משלם לבעלי כפל ופטור
משלשה וארבעה. וסומכוס
סבר הודאה דגבה והודאה
דטביחה אינה הודאה
והעדים שהומו משלם
תשלומי כפל והגב משלם
שלשה לפי ושנים לאיל.
נמצא סומכוס כרב המונא
ור' יוחנן ורבנן פליגי
עליהו. ודחינן, לא כולי
עלמא בשתחייב בגביה
על פי עדים הודאה
דטביחה לא הודאה כרב
המונא ור' יוחנן, והכא
בעדות שאי אתה יכול
להזימה פליגי, וכיון דאתו
שהדי ואמרי ליה גבתי
ואמי' להו אין גבתי שטחי
ומכרתי, אינו יכול להזימם
שכבר הודה ובעדותם אינו
חייב לשלם וכל כי האי
גונא פטורין. וסומכוס סבר
כי אמרינן עדות שאי אתה
יכול להזימה אינה עדות,
כגון דלא ידעי באיזה
יום באיזו שעה באיזה
מקום נמצא בהן, אבל
כי האי גונא אף על
גב דאינן יכול להזימה
היא עדות, ודעיני הוא
דמסייעי להו. ולית הילכתא
כסומכוס. וזו פירבא על
מאן דאמי שאין העדים
נידומין עד שידרו ... [לא]
ממצא אלא זוממי וזממין
וכולם ונכוחים למבין.
וסוגיין [דשמעון] כרב
המונא ור' יוחנן סלקא.
ואקשינן על משבתיו כיון
שמודה כי גב הקרן
חייב לשלם ... משלמין
תשלומי כפל. ופרקינן

בריייתא דתניא ראה עדים בו'.
תימה לאמאי לא הניח
מתניתיין דפרק בתרא דשזועות (דף
מט. וסס') דלעיל ודאי ניחא שמצינא
בריייתא לפי שזריך לדקדק מסיפא
דר"א בר' שמעון דלא מתניא במתני'
דשזועות אצל הכא אין זריך לדקדק
כלל מסיפא וי"ל דלמתני' דשזועות
ידע שפיר דליכא לדחויי דהיא גופה
קמ"ל כדקאמר בקמון אצל בריייתא
שמוספת על המשנה סבור דקמ"ל
דהודאה דטביחה לאו הודאה היא:
משלם

לא טבחתי ולא מכרתי ניתני ^ט או גבתי או טבחתי ומכרתי אלא הא קמ"ל
טעמא דאמר גבתי ^ט הוא דחייב עצמו בקרן דפטור אבל אמר לא גבתי
ובאו עדים שגב וחזר ואמר טבחתי ומכרתי ובאו עדים שטבח ומכר
דלא חייב עצמו בקרן חייב אלמא הודאה דטביחה לאו הודאה היא אמרי
לא היא גופה קמ"ל דכיון דאמר גבתי אע"ג דאמר לא טבחתי ולא
מכרתי ובאו עדים שטבח ומכר פטור מאי טעמא תשלומי (ארבע) חמשה
אמר רחמנא ולא תשלומי ארבעה ולא תשלומי שלשה לימא כתנאי "היו
שנים מעידין שגב והיו שנים מעידים אותו שטבח ומכר הומו עדי
גביה עדות שבתלה מקצתה בטלה כולה הומו עדי טביחה הוא משלם
תשלומי כפל והן משלמין תשלומי שלשה משום סומכוס אמרו הן משלמין
תשלומי כפל והוא משלם תשלומי שלשה לפי ושנים לאיל אהייא קאי
סומכוס אילימא ארישא לית ליה לסומכוס עדות שבתלה מקצתה בטלה
כולה ואלא אסיפא שפיר קאמרי רבנן הוא משלם תשלומי כפל והם
משלמין תשלומי שלשה אלא מילתא אחריתי איכא בינייהו כגון דאתו
בי תרי אמרי ליה גבתי אמר להו אין גבתי וטבחי ומכרתי מיהו לא
בפניכם גבתי ואייתי שהדי ואומניהו דלא באפיהו גב ואייתי בעל הבית
שהדי ואסידו ביה דגב וטבח ומכר ובהודאת טביחה קמיפלגי דרבנן
סברי אע"ג דהודאה דגביה מחמת עדים הוא דקא מודה הודאה דטביחה
הודאה היא ופטור וסומכוס סבר כיון דהודאה דגביה מחמת עדים הוא
דקא מודה דטביחה לאו הודאה והנך עדים קמאי דאומניהו משלמין
תשלומי כפל והוא משלם שלשה לפי ושנים לאיל אמר רב אחא ברביה
דרב איקא לא דכולי עלמא הודאה דטביחה לאו הודאה היא אלא בעדות
שאי אתה יכול להזימה קמיפלגי כגון דאתו שהדי ואמרי ליה גבתי ואמר
להו גבתי וטבחי ומכרתי מיהו לא בפניכם גבתי אלא בפני פלוני ופלוני
ואייתי שהדי ואומניהו דלא באפיהו גב ואתו פלוני ופלוני ואסידו ביה דגב
וטבח ומכר ובהא קמיפלגי דרבנן סברי הויה לה עדות שאי אתה יכול להזימה
וכל עדות שאי אתה יכול להזימה לא הויה עדות וסומכוס סבר עדות שאי
אתה יכול להזימה הויה עדות והא ^בקיימא לן ^בדעדות שאי אתה יכול להזימה
לא הויה עדות הני מילי היכא דלא ידעי באיזה יום באיזה שעה דליכא
לעדות כלל אבל הכא סיועי הוא דקא ^טמסייעי ליה אמר מר הן משלמין
תשלומי כפל מדקא מודה דגב קרן בעי שלומי אמר רבי אלעזר משמיה דרב תני

תשלום

ה"ג אלא לאו הא קמ"ל גב על פי שנים וטבח ומכר ע"פ עלמו או ע"פ אחד דלא חייב עלמו בקרן הוא דאמרינן ע"פ עלמו כו'.
כלומר כפי האי גוונא הוא דאמר דומיא דעד אחד לחייבה כי הדר אתו שהדי אצל היכא דגביה ^ט עלמו מודה לא אמרינן דומיא דעד
אחד: ניסני גבתי או שאמר טבחי ומכרתי. פטור מתשלומי ד' וה' ושמעינן מינה תרתי דאע"ג דלא הודה אלא אטביחה ופטור
עלמו מכלום הויה הודאה אלא מדלא תני הכי ש"מ טעמא דאמר גבתי כו': לימא כפנאי. הודאה דטביחה אי הודאה הויה בלא הודאה
דגביה דלא מחייב עלמו בקרן לפוטרו
אם באו עדים או לא: בענה כולה.
דכיון דלא גבתי לא טבח והראשונים
משלמין כפל והוא פטור והאחרונים
פטורין: הומו עדי טביחה. ולא עדי
גביה: והן משלמין תשלומי שלשה.
לגב: אילימא ארישא. דהומו עדי
גביה וקאמר סומכוס הן משלמין
כפל בשבילו לבעלים כמשפטו והוא
משלם שלשה משום טביחה דעדי
טביחה לא הומו: ולימ ליה לסומכוס
כו'. הא ודאי כיון דלא גבתי לא טבח:
אלא לאו על כרחיך מילתא אחריתי.
אמור רבנן דקאי סומכוס עלה ולא
משכחת למיקו מילתא דסומכוס
אתנא קמא שפיר אלא הכי כגון
דאתו כו': אין גבתי. והן הודאה
דגבתי לאו הודאה היא דהא מחמת
הני עדים דקאמרי ליה גבתי הוא
דמודה אצל הודאה דטביחה ומכירה
לאו מחמת ציעמותיהו אודי דהא לא
אמרי ליה ^א[טבחת] אלא גבתי: ואייתי
בעל הבית שהדי. אחריתי דגבתי וטבח
ומכר וקאמרי רבנן דהן משלמין
תשלומי כפל לגבתי והגבתי לבעלים
והוא פטור מד' וה' דהא אודי
אטביחה והודאה היא ודאע"ג דאייתי
בעל הבית שהדי דגבתי פטור דהודאה
גמורה היא אף ע"פ שלא חייב עלמו
בקרן וקאמר להו סומכוס הן משלמין
כפל והוא משלם תשלומי שלשה
דהודאה דטביחה לאו הודאה היא
שהרי פטור עלמו מכלום: רבנן סברי
אע"ג דגביה מחמת עדים קא מודה.
ואינה הודאה ומייב לשלם לבעלים אותו.
כפל שנוטל מאלו: הודאה דטביחה.
דלאו מחמת ציעמותא אודי מיהא
הודאה היא ופטור מד' וה' אע"ג
דפטור עלמו מכלום כהודאה זו דהא
הודאה שגבתי כמאן דאמר לא גבתי
דמי דמחמת קמאי אודי ומה דמחייב
בקרן וכפל משום עדות האחרונים
הוא ולא משום הודאתו: לא דנוי
עלמא הודאה דטביחה. בלא הודאה
דגביה לאו כלום היא לפוטרו במקום
עדים כרבי יוחנן וזי הני שהדי בתראי
סהדותא מעלייתא הויה לא הוי פטרי
ליה רבנן אלא הכא בעדות שאי אתה
יכול להזימה עסקינן וכגון דהני עדים
אחרונים הכשרים שהציא בעל הבית
להעיד שגב וטבח ומכר על פי הגבתי

א [סנהדרין מא: עה.],
ב [מסיע להו כ"ל],
ג [רש"י, ד' כס"א: ז],
ד [ר"ה ראה],
ה [ר"ה ראה].

הגהות הב"ח

א) גמ' על פי עלמו דלא
מחייב כ"ל ומיבא הוא
נמחק: (ב) שם יתני גבתי
כ"ל ומיבא או נמחק:
ג) שם טעמא דאמר
גבתי דחייב עלמו בקרן
הוא דפטור: (ד) רש"י
היכא דגביה מחמת עלמו
הוא:

מוסף רש"י

וכל עדות שאי אתה
יכול להזימה לא
הויה עדות. דלמחמת
אמר (דברים יט) ודעו
השופטים היטב והנה עד
שקר העד וגו' ועשיתם לו
כאשר זמם לעשות וגו',
עדות שאינה יכול לקיים
בה מורת הומה הויה עדות
ואי לא לא (פסחים יב.
וכע"ז סנהדרין מא.).